

ЧИ МОЖЛИВЕ «СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ» ДЛЯ ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН?

В. А. Жадько, П. О. Бідзіля, С. С. Дідик
Запорізький державний медичний університет

Вступ. Симулятивне навчання в системі медичних вишів в останні роки набуває все більшого поширення. Проте є певні сумніви відносно застосування його методів для суспільно-гуманітарних дисциплін.

Основна частина. Однією з найбільш важливих проблем, які постають перед звичайною людиною, є необхідність виробити в собі навички та уміння мислити понятійно, а не образно-асоціативно. Якщо відносно природознавчих дисциплін абстрагування, формалізація, ідеалізація є необхідними методами отримання наукових знань, то здійснювати операцію відчуження від власних почуттів при засвоєнні нею понять гуманітарних дисциплін, досить складно, адже первинним методом пізнання світу є саме образно-асоціативний, духовно-практичний, побудований і сформований на основі так званого «ефекту присутності». Це чітко виявлено у казково-міфологічному типі світогляду, який переносить душевні переживання людини у природний світ. Філософський тип світогляду, закликаючи людину до самопізнання, якраз і виходить з аксіоматичного положення про її принципову основоположну/субстанціональну єдність в якості мікрокосму з макрокосмом. Це вкрай важливо як для всієї сукупності медичних наукових дисциплін, так і для суспільних, цільове завдання яких полягає у формуванні адекватної поведінки людини відносно своєї первинної Матінки-Природи, що народжує її здоровою. Що безпосередньо відображає якраз міфологія, реалізуючи водночас і виховну, і екологічну функції: всі хвороби лікуються чистим повітрям, чистою водою, припаданням до Матінки-Землі для відновлення фізичних і морально-духовних сил. Міф про поразку Антея, відірваного його суперником Гераклом від Землі, з одного боку, вказує на єдність людини і природи, з другого, застерігає від відчуження від неї. А цьому, безумовно, сприяє наукове пізнання в тому випадку, коли об'єкти пізнавальної діяльності замінюються на ті методи демонстрації, які відносять до симуляційних.

Таке застереження маємо і в міфі про Каїна та Авеля. Щоб не бути Каїновими дітьми, не варто аж занадто відриватись від своїх земних коренів.

Філософське визначення істини передбачає відповідність змісту поняття, терміна, слова своєму об'єкту. Навряд чи вдалим з цієї точки зору є назва самого методу навчання, яким є симуляційний. Герменевтична методологія (знову Гермес, що викував для людей букви та числа!) подає семантичні значення терміна, які звучать досить непривабливо для душевного сприйняття, а душа – це орган пізнання. Справді, симуляція – це прикидання, лицемірність, нещирість, фактично – обман і оманливість свідомості. Звичайно, що, наприклад, не можна експериментувати хірургам на живому тілі пацієнтів. Але й адекватно пізнати функції органів людини на мертвому тілі також не можна. Анестезія полегшує долю хворого, проте будь-яке втручання, яке змінює еволюційну структуру організму, не проходить безслідно. Не випадково, що сучасна філософія постмодернізму використовує поняття «симулякр» у винятково негативному плані. Це породжує духовну анестезію, небезпечну тим, що абстраговане, удаване, відчужене від плоті й крові може набути й набуває у людини статусу самої дійсності. Чи не тому маємо досить відчутні прояви кризового стану в системі охорони здоров'я, коли ставлення тих, хто отримав освіту на симуляторах, байдуже, бездушне, врешті, антигуманне.

Всіх цих негативних наслідків можна оминати, якщо виходити з того, що сама філософія як «матір наук» виникла на основі терапевтичної функції лікування душі. Студенти, вступаючи до медичних навчальних закладів, дають клятву Гіппократа, який закликав лікарів «не нашкодити» здоров'ю хворих. Що було можливим за умови, коли філософія та всі гуманітарні дисципліни, які були в її материнському лоні, мала безумовний пріоритет в античному суспільстві.

Висновок. Беручи до уваги як людино-вимірний статус філософії, так і той факт, що майбутні науковці будуть мати науковий статус докторів філософії з медицини, потрібно докладати всіх можливих зусиль, аби все більш тісною ставала синергія викладачів гуманітарних і природознавчих дисциплін. Цього вимагає філософський світогляд: «Здоровий дух у здоровому тілі» (Д. Локк).